

||| månadens epiztel

Mjältbrand, schmallenbergvirus och VTEC/EHEC är de aktuella smittor som diskuteras denna gång, liksom

Jordbruksverkets nya föreskrifter om anmälningspliktiga sjukdomar. Epizteln är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket. Kontaktpersoner är Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

MISSTANKE OM MJÄLTBRAND

Misstanke om mjältbrand väcktes i en besättning i Halland då tre lamm hittades döda på betet. Misstankegraden var mycket låg men förstärktes då besättningen är granne med den besättning som drabbades av mjältbrand i Halland 2008. Lammen hade sannolikt varit döda en längre tid och bakterieodling bedömdes därför inte relevant utan prov från två av de döda lammen undersöktes med PCR-teknik. Inget virus genom påträffades och misstanken kunde avskrivras.

NYA FÖRESKRIFTER OM ANMÄLNINGSPLIKTIGA SJUKDOMAR

Jordbruksverkets föreskrifter om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen samt hantering av vissa smittämnen (K4) innehåller bestämmelser om anmälning och rapportering av dessa sjukdomar och smittämnen. Ett förslag till ny föreskrift har varit ute på remiss under sommaren och kommer inom kort att beslutas av verkets generaldirektör.

I förslaget till de nya föreskrifterna är anmälningsförfarandet tydligare och mer preciserat, vilket syftar till att underlätta för veterinärer och laboratorieansvariga.

Anmälningsplikten för de epizootiska och

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

I Jordbruksverkets förslag till nya föreskrifter är anmälningsförfarandet tydligare och mer preciserat, för att underlätta för veterinärer och laboratorieansvariga.

zoonotiska sjukdomarna regleras i olika lagar. I förslaget till nya föreskrifter har kodsystemet för sjukdomarna ändrats för att harmoniera med OIEs lista 2012. Det framgår tydligt av koden om sjukdomen klassas som epizooti,

zoonos eller som övrig anmälningspliktig sjukdom. Vissa sjukdomar har också tagits bort och andra sjukdomar har lagts till i förslaget.

En annan förändring är att begreppet primärfall försvinner och ersätts av indexfall. Begreppet primärfall har ibland varit missvisande, eftersom det verkliga primärfallet (dvs det första fallet i en smittkedja) inte alltid är det som först upptäcks, konstateras och rapporteras som primärfall.

Nytt i förslaget är också att vissa smittämnen regleras specifikt genom att isolat ska skickas till SVA för konfirmering och typning samt att anmälningsförfarandet för dessa skiljer sig beroende på djurslag. De aktuella smittämnen är ESBLCARBA, MRSA, MRSP, andra meticillinresistenta koagulaspositiva stafylokocker samt VTEC.

När beslut fattats om ny K4 kommer föreskriften att publiceras på Jordbruksverkets webbplats.

SCHMALLEBERGVIRUS

Schmallenbergvirus har nu rapporterats från Tyskland, Holland, Belgien, Storbritannien, Frankrike, Luxemburg, Italien, Spanien, Danmark och senast Schweiz. Efter minst ett år med viruscirulation är stora delar av Europas idisslarpopulation immuna mot schmallenbergvirus. Detta gäller dock inte i epidemins randområden, där många sjukdomsutbrott hos vuxna mjölkkor rapporteras för tillfället. Från Bretagne i norra Frankrike rapporteras diarré och nedsatt mjölkproduktion och från Schweiz diarré och feber. Liksom för andra vektorburna sjukdomar antar man att smittämnet förökas i vektorpopulationen under vektorsäsongen. Risken för smitta är därför som störst nu mot hösten.

Sjukdomen räknas inte längre som en ny sjukdom inom EU och medlemsländerna har därför slutat att anmäla nya utbrott till OIE. Dock fortsätter EFSA att kartlägga förekom-

sten av smittan inom EU. Veterinärer och djurägare uppmanas att vara uppmärksamma och vid fall av idisslare med övergående feber, allmänpåverkat tillstånd, upphörd foderlust, diarré och sänkt mjölkproduktion som inte kan förklaras av annan orsak anmäla misstanke om infektion med schmallenbergvirus till Jordbruksverket och SVA. De typiska fostermissbildningarna i form av deformerade ben, vriden nacke (torticolis), vattenskalle och hjärnskador som associeras med schmallenbergvirus ses om moderdjuret infekteras i tidig dräktighet och är således inte aktuella under höstperioden.

AKTUELLA VTEC-(EHEC)-UTREDNINGAR

Merparten av fallen av EHEC-infektion hos människa brukar inträffa under sensommar och tidig höst.

På humansidan har man hittills i år registrerat färre fall än vanligt men man har haft flera svårt sjuka personer som drabbats. Det har nu under juli fram till början av september 2012 kommit in ett antal fall med misstanke om spridning från djur till människa av verotoxinbildande *Escherichia coli*-(VTEC)-bakterier, som kan ge upphov till EHEC. Jordbruksverket har under den perioden beslutat om provtagning och smittskyddsutredning genom åtta utredningar i besättningar med nötkreatur och i ett fall med får/lamm för att se om det finns någon koppling till humanfall.

En viktig smittkälla, i alla fall när det gäller vissa serotyper, anses vara nötkreatur. De vanligaste smittvägarna för människor är genom direkt eller indirekt kontakt med djuren och deras närmiljö, men också via livsmedel och vattentäkter (t ex egen brunn).

EHEC kan ge upphov till lindriga, men även till mera allvarliga, blodiga, diarréer. Man ser ibland komplikationer som sönderfall av röda blodkroppar och njursvikt (hemolytiskt uremiskt syndrom – HUS). I sällsynta fall ses dödsfall. Det förekommer också symtomlösa bärare.

De flesta EHEC-infektioner i Sverige orsakas av VTEC O157 som nu dock verkar ha minskat i frekvens. Man diagnostiserar även bland annat O103, O121 och O26 på humansidan, vilka man i kunskaphöjande syfte följer upp hos djur i de fall man misstänker en koppling. Om smittskyddsläkaren misstänker en koppling mellan ett EHEC-fall hos människa och djur kontaktas länsveterinär och sedan Jordbruksverket för eventuell utredning. I smittade besättningar skickar länsveterinären ut rekommendationer om utökade hygienrutiner m m till djurägaren. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.